

ДИНАМІКА ЕТНОПОЛІТИЧНОГО КОНФЛІКТУ: МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розглядається один з аспектів розвитку етнополітичного конфлікту, а саме міжнародно-політичний. Більшість країн світу – багатонаціональні, що породжує чимало проблем у напрямі демократичної стабільності держави. Демократія, що ставить за мету створення однорідного національного суспільства від початку приречена на провал. Внутрішньо-державні конфлікти набувають переважно міжнародного забарвлення і значною мірою впливають на міждержавні взаємини. Стратегічною метою будь-якої держави є консолідація її громадян у єдину спільноту – громадянську націю. Заборонити етнополітичні конфлікти неможливо, необхідно за допомогою цивілізованої політичної культури виробити чіткі норми, що дозволять конструктивно вирішувати їх.

Ключові слова: етнополітичний конфлікт, транснаціональні відносини, етнічна меншина, міждержавні взаємини, стратегічне втручання, політика етнічного іредентизм.,

Актуальність розгляду даної проблеми не викликає жодних заперечень, адже у переважній більшості країн проживають чисельні національні меншини. Так, у Польщі мешкає понад 250 тис. німців, стільки ж поляків - у Литві, в Югославському регіоні Косово - 1,8 млн. албанців. Майже мільйон тюркомовних мусульман, що становить більше 9% населення країни проживає у Болгарії. Етнічні угорці складають 7% населення Румунії. За межами Росії проживає 25 млн. росіян [1, с.30]. Надзвичайно потужною є українська діаспора в Канаді, США, Бразилії, Аргентині, Польщі, Росії та інших країнах світу.

Усвідомлення того, що права національних, етнічних, релігійних, мовних та інших категорій меншин є невід'ємною складовою загальної системи захисту прав людини і що ці права мають бути надійно захищеними як національним законодавством окремих країн, так і документами міжнародного права, набуло особливого значення на початку ХХІ ст.

Етнічний склад населення породжує чимало проблем у напрямі демократичної стабільності держави, пов'язаних із доступом до влади. Звісно, це нерідко призводить до етнополітичних конфліктів.

З метою кращого розуміння специфічної природи етнополітичного конфлікту важливо визначити критерії, які слугують своєрідною підставою виокремлення етнополітичного конфлікту серед інших типів конфлікту, насамперед, політичного та етнічного.

Одне із найбільш поширених визначень політичного конфлікту наведено у „Політологічному словнику”: „Політичний конфлікт – це зіткнення суб'єктів політики у їх взаємному прагненні реалізувати свої

інтереси і цілі, пов'язані з досягненням влади або ж її перерозподілом, а також зі зміною політичного статусу у суспільстві” [5, С.31].

На відміну від політичних конфліктів етнічні визначаються не за сферами діяльності (можуть відбуватися у будь-якій сфері – політичній, економічній, культурній та ін.), а за специфікою сторін, які беруть участь у конфлікті (тобто за суб'єктами конфлікту). У даному випадку одна із конфліктуєчих сторін обов'язково має бути представлена етнічною групою, яка відмінна за своїми культурними ознаками. Поняття „етнічний конфлікт” застосовується для опису різноманітних внутрішньодержавних конфліктів, котрим не завжди притаманний суто етнічний характер. Це може бути суперечка як між двома етнічними групами, так і етнічною групою та державою щодо розгляду важливих політичних, економічних, соціальних, культурних чи територіальних питань.

Варто зазначити, що основна причина конфлікту – наявність етнічних відмінностей між групами. За твердженням Р.Ставенхагена, етнічний конфлікт охоплює низку ситуацій, і можна стверджувати, що етнічного конфлікту у чистому вигляді не існує, однак наявні соціальні, політичні, економічні конфлікти між групами людей, які ідентифіковані за етнічними категоріями [11, с.67]. Ці етнічні характеристики нерідко маскують інші відмінні риси, а саме класові чи соціальні інтереси, участь у політичній владі. У тому випадку, коли етнічні відмінності свідомо чи підсвідомо виступають символом політичної мобілізації, тоді етнічність перетворюється у визначальний фактор природи і динаміки конфлікту.

Отже, етнополітичний конфлікт – це особливий різновид конфлікту у житті суспільства. Його можна визначити як зіткнення суб'єктів політики, метою яких є намір реалізації власних інтересів і цінностей, пов'язаних з досягненням чи перерозподілом політичної влади, визначенням її символів, а також групового політичного статусу та пріоритетів державної політики, де етнічні відмінності стають принципом політичної мобілізації, і хоча би одним із суб'єктів виступає, як зазначалося вище, етнічна група, [1, с.25]. Іншими словами, етнополітичний конфлікт співвідноситься з етнічним та політичним, як частина і ціле.

Етнополітичні конфлікти поділяються за певними типами, а саме:

- територіальні конфлікти, що нерідко пов'язані із возз'єднанням роз'єднаних у минулому етносів;
- конфлікти, породжені наміром етнічної групи реалізувати право на самовизначення у формі незалежної держави;
- конфлікти, в основі яких лежать претензії тієї чи іншої держави на частину території сусідньої держави;
- конфлікти, джерелами яких є наслідки певних територіальних змін;

- конфлікти, в основі яких закладено фактори історичного характеру, обумовлені традиціями багаторічної національно-визвольної війни;

- конфлікти, у яких поряд з культурно-лінгвістичними проблемами (державна мова, статус мов і культур національних меншин та ін.) існують глибокі розбіжності між різними національними меншинами.

Незважаючи на те, що будь-який етнополітичний конфлікт розпочинається як внутрішньодержавний, він переважно набуває міжнародного звучання, особливо тоді, коли в суперечку вступають сторонні учасники. Це відбувається у тих випадках, коли політичні вимоги етнічних груп (зокрема, сецесія) торкаються легітимності територіальних кордонів держави. Інколи сусідні держави вважають вигідним для себе втручатися у внутрішній етнічний конфлікт. Таке втручання ззовні можуть здійснювати й представники етнодіаспорних організацій з метою допомоги „етнічним родичам”. У будь-якому з цих випадків етнополітичний конфлікт набуває міжнародного забарвлення.

Впродовж минулого століття помітну роль у світовій політиці почали відігравати транснаціональні відносини (між субдержавними суб'єктами, представленими групами і організаціями) та супранаціональні відносини (за участю наддержавних суб'єктів, зокрема ООН, Євросоюзу, ВОТ, Світового банку, НАТО та ін.). До недержавних (транснаціональних) акторів міжнародної політики входять і мобілізовані етнічні групи, котрі на міжнародній арені виступають як на боці своєї держави, так і в опозиції до неї.

У сучасному світі вагому роль відіграє прояв етнополітики на транснаціональному рівні, що відбувається у декількох формах: етнодіаспорна політика, діяльність транснаціональних етнічних організацій та політика етнічного іредентизму. Варто більш детально зупинитися на деяких аспектах цих проявів.

Етнічні групи іммігрантського походження у приймаючих країнах, іншими словами, діаспори об'єднуються з метою взаємної підтримки та сприяння задоволенню потреб в умовах іноетнічного середовища. Вони можуть політизуватися та висувати вимоги щодо захисту колективних інтересів своїх членів у країні проживання. Більше того, намагаються впливати на розвиток подій в країні свого походження шляхом допомоги ресурсами або ж лобіюванням зовнішньої політики держави щодо своєї країни. В даному разі, політичні організації етнічних діаспор стають транснаціональними акторами.

Іноді етнічні діаспори роблять спробу впливати на зовнішню політику приймаючої держави в інтересах

уряду своєї країни. Наприклад, політика німецького лобі в США на початку ХХ ст., мета якої – максимально відтягнути вступ США у Першу світову війну; підтримка широкими масами кампанії чорношкірих громадян США щодо захисту введення економічних санкцій проти режиму апартеїду у Південній Африці; політика США і Канади щодо Польщі у період „холодної війни”, в якій чималу роль відіграло польське лобі [1, с.160].

Іншим проявом транснаціональної етнічної політики є діяльність неурядових етнічних організацій, що мають філії в різних країнах світу, зокрема, транснаціональні кампанії китайського капіталу в країнах Південно-Східної Азії та Північної Америки, політичні організації палестинських біженців у країнах Арабського Сходу, діяльність різного гатунку сіоністських організацій до часу утворення Ізраїлю, етнічнокримінальні угруповання, зокрема італійська мафія у США, албанський кримінал у Західній Європі та ін. [8, с.217-218].

Небезпека етнічного поділу зумовлена політикою етнічного іредентизму*, що включає в себе об'єднані чи возз'єднані рухи етнічних груп, розділених державними кордонами двох чи більше країн. Так, територія проживання може бути поділена штучно (існування до 1990 р. двох Німеччин або ж існуючі і сьогодні дві Кореї). Етнічна група може проживати на території різних держав, проте в жодній не створити більшості (осетинці в Росії та Грузії). Найбільш поширеним є приклад діаспори, де домінуюча група, що проживає в одній державі відділена від своїх „етнічних співвітчизників”, які створили групи етнічних меншин в одній чи декількох сусідніх державах. Як наслідок, створення умов для виникнення іредентистського руху, іншими словами, руху за етнополітичне об'єднання чи возз'єднання. Якщо меншина однієї країни розраховуватиме на більшість іншої, ця більшість може вважати себе відповідальною за своїх братів та сестер і висловлювати політичні претензії до країни, де проживає ця меншина.

Спільним для будь-якого різновиду іредентизму є прагнення змінити існуючі міждержавні кордони з метою „повернення втрачених” етнічних співвітчизників. Історичні приклади класичного об'єднувального іредентизму – рухи у Німеччині та Італії, які у кінцевому результаті привели у другій половині ХІХ ст. до утворення цих держав.

У тому випадку, коли етнічна меншина, яка має родичів в іншій країні, починає сприймати державу, в якій вона проживає як інструмент політичного панування домінуючої групи етнічної більшості, виникають умови для міжнародної політики етнічного

* Іредентизм (італ. irredentismo, від irredento - незвільнений, такий, що перебуває під чужим владцтвом) - термін міжнародних відносин, який є захистом анексованих територій, керованих іншою державою на підставі загальної етнічної приналежності або попереднього історичного володіння фактичного або передбачуваного. Вперше термін іредентизм став вживатися відносно руху за приєднання до Італії територій з італійським населенням (Трієста, Трентіно-Альто-Адідже), що перебували у складі Австро-Угорщини та інших країн.

іредентизму. В такій ситуації частина політичних антрепренерів в сусідній державі, де етнічна група має статус більшості і контролює політичну систему, може вважати вигідним робити ставку на експансіоністські амбіції, більше того, навіть висувати гасла етнічного возз'єднання, популяризуючи серед широких верств населення думку „священного обов'язку нації” позбавити етнічних братів від „пригноблення”. Якщо етнічна меншина, яка проживає за кордоном з прихильністю поставиться до даного роду закликів, то це може спровокувати культурне, економічне чи політичне незадоволення. Подібні явища з легкістю переростають в іредентиські вимоги, що, на перший погляд, може трактуватися як справедливі вимоги, адже йдеться про „споконвічне прагнення націй на самовизначення”.

Нерідко іредентиські вимоги держав не обмежуються лише включенням до свого складу співвітчизників, як фізичних осіб, а йдуть далі, виступають за інкорпорацію території проживання. Звісно, реалізація цих вимог, яка означає зміну міжнародних кордонів, може стати причиною не лише міжетнічної, але й міждержавної війни. Прикладів агресивного іредентизму можна навести чимало: політика пангерманізму та анексії гітлерівської Німеччини, аншлюс Австрії у 1938 р.; трагедія Югославії та ін. [9, с.185].

Ці проблеми не можна розв'язувати за допомогою принципу самовизначення. Поділ території чи відокремлення можуть бути виправдані лише у тому випадку, якщо представники певної етнічної групи зосереджені на певній території. Проте, у сучасній Центральній та Східній Європі неможливо створити однопідрядні держави, провівши лінії на карті, адже переважна більшість держав – багатонаціональні. Отже, демократія, що ставить за мету створення однорідного національного суспільства від початку приречена на провал.

Як бачимо, етнополітичні конфлікти та їх наслідки значною мірою впливають на міждержавні взаємини. Конфліктологи розглядають три типи можливого розв'язання етнічнополітичного конфлікту: мирне етнічне примирення, мирний етнічний поділ та перехід конфлікту у затяжну фазу.

Етнічне примирення зумовлює вирішення суперечок мирним і самостійним шляхом. Іншими словами, воно не створює суттєвих проблем для інших країн, адже міжнародне статус-кво залишається незмінним.

У разі неспроможності виробити нові конституційні норми, сприятливі для всіх зацікавлених сторін конфліктуючі етнічні групи можуть прийняти рішення щодо розриву діючих правових зв'язків і створення нових незалежних держав. У разі поділу багатонаціональних держав та створення незалежної держави чи об'єднання з іншою державою, що відбувається в результаті розпаду чи сецесії етнічної меншини, спостерігаються серйозні зміни в міжнародній системі держав та їх взаємин. Нестабільність всередині багатонаціональної держави призводить до втручання

інших держав. Як приклад, розпад Австро-Угорської та Російської імперії, дезінтеграції соціалістичних федерацій (СРСР, Югославії, Чехословаччини). Перехід конфлікту у затяжну стадію та етнічні війни створюють загрозу розповсюдження конфлікту через міжнародні кордони. Відомі конфліктологи Д.Лейк та Д.Ротшильд виокремили два шляхи розповсюдження: дифузію та ескалацію [10, с.156].

Міжнародна дифузія етнічного конфлікту окреслює ситуацію, коли тривале насилля в одній державі підвищує вірогідність виникнення серйозного конфлікту в інших державах, чому сприяє ефект зараження та ідеологічного впливу на групи меншин. Нерідко дифузія виникає внаслідок дії потоків інформації, котрі впливають на систему переконань етнічних груп в інших країнах. Етнічний конфлікт, що виникає за межами держави проживання меншини може змусити групи змінити свій світогляд щодо вартості протесної дії, в тому числі насилля та вірогідності досягнення успіху. Крім того, вплив інформації може сприяти як збільшенню, так і зменшенню вірогідності гострого етнічного конфлікту у сусідніх країнах.

Стадія ескалації етнічного конфлікту зумовлює ситуацію, коли етнічний конфлікт в одній державі грає роль своєрідного детонатора міжнародного конфлікту в іншій, втягує в свою орбіту завдяки традиційним механізмам міждержавних союзів та спробам переключити увагу власного населення з внутрішніх проблем на зовнішні нових учасників.

Як дифузія, так і ескалація можуть призвести до руйнівних наслідків не лише безпосередніх учасників конфлікту, а й інші держави та навіть регіони. Отже, світова політика не може стояти осторонь розгортання насильницьких етнічних конфліктів.

У даному випадку вірогідним є втручання у внутрішньополітичний конфлікт зовнішніх акторів з метою впливу на його динаміку і зосередження уваги на мотивах, суб'єктах, формах та наслідках зовнішнього втручання у етнічний конфлікт.

Мотивами зовнішнього втручання у внутрішньополітичні справи виступають міркування національної, регіональної чи глобальної безпеки у тому випадку, коли етнічне насилля в одній з держав спроможне викликати дестабілізацію в етнічно змішаних регіонах сусідніх держав. Нерідко причиною зовнішнього втручання є так звані національні інтереси держави або ж групи держав, що входять до складу міждержавних організацій. Ступінь легітимності такого втручання залежить від інтерпретації мотивів, серед яких найбільш легітимне посередницьке втручання. Інколи діють і нелегітимні чинники втручання, зокрема намагання відволікти населення власної країни від внутрішньополітичних проблем шляхом маніпуляцій зовнішніми погрозами або ж стимулювання відверто агресивних апетитів.

Світовий політичний процес зберігає ще чимало рис, успадкованих від того часу, коли в міжнародних відносинах домінувала ставка на силу. Про це свідчить

агресія Іраку проти Кувейту і війна у Перській затоці (1991 р.). Воєнні дії в колишніх республіках Югославії поставили під загрозу мир на Балканах, продемонструвавши нездатність структур ОБСЄ й ООН забезпечити мирне врегулювання етнополітичного конфлікту, що виступав своєрідним дестабілізуючим чинником для всієї Європи [8. с.189-193].

Ще один мотив втручання – прагнення послабити країну-суперницю, використовуючи її етнічні проблеми.

В окремих випадках зовнішнє втручання можна пояснити гуманітарними намірами, що зумовлено прагненням зменшити масштаби насилля. За певних умов насилля може призвести до геноциду, етнічних чисток, масштабного руйнування матеріальних та культурних цінностей. Важливим аргументом зовнішнього втручання є наявність санкції міжнародної організації, лише за умови, що вона не перебуває під особистим контролем однієї з великих держав.

В залежності від рівня зовнішнього втручання виділяється декілька типів суб'єктів втручання.

Це, насамперед, суб'єкти наддержавного рівня, зокрема ООН, Євросоюз, ОБСЄ та ін. Найбільш авторитетною організацією вважається ООН, завдання якої підтримання миру, безпеки і стабільності. Відповідно до своїх мандатів ООН може брати участь у врегулюванні конфліктів. Згадаймо, хоча би миротворчі місії щодо залагодження етнічних конфліктів на Кіпрі, Анголі, Боснії, Мозамбіку і Намібії та ін.

Вагомуроль відіграють суб'єкти транснаціонального рівня (міжнародні суб'єкти на субдержавному рівні) – міжнародні неурядові організації (Міжнародний Червоний Хрест), правозахисні, гуманітарні організації („Лікарі без кордонів», „Грінпіс»), які забезпечують врегулювання у гуманітарній сфері.

Не можна оминати увагою значення суб'єктів державного рівня, до яких належать прилеглі або ж розташовані недалеко від зони конфлікту держави, котрі пов'язують із зоною етнічного конфлікту свої життєво важливі інтереси.

Ще один тип суб'єктів втручання – суб'єкти субдержавного рівня, етнічні організації країн, що діють автономно від свого центрального уряду і мотивують свою участь міркуваннями, насамперед, етнічної солідарності. Варто зазначити, що представники етнічної групи можуть виступати своєрідним фактором еволюції конфлікту, який лише ззовні може здаватися внутрішнім.

В залежності від конфліктної ситуації, можна виокремити три типи зовнішнього втручання у внутрішньополітичний конфлікт, що виникає на ґрунті етнічних розбіжностей: за підтримку іредентиського руху (політика пангерманізму); захист хоча би мінімальних стандартів прав етнічних співвітчизників; охорона власної території.

Існує дві основні форми втручання у етнополітичний конфлікт, що виникає у тій чи іншій багатонаціональній державі: безпосередня і опосередкована. До форм

безпосереднього втручання варто віднести міжнародне посередництво, арбітраж та миротворчість, що застосовують як окремі країни, так і міжнародні організації.

Опосередковане втручання передбачає політику підтримки етнічних співвітчизників за кордоном та стратегічне втручання. Політику підтримки етнічних співвітчизників можна виправдати почуттям етнічної солідарності, що, у переважній більшості, є складовою частиною принципів зовнішньої політики держав і, зазвичай, закріплено у двосторонніх договорах.

Стратегічне втручання являє собою опосередкований вплив однієї держави на етнічний конфлікт у іншій. Разом з тим, варто зазначити, що втручання мотивовано не стільки почуттями етнічної солідарності, скільки національними інтересами на державному рівні. Зокрема, уряд однієї країни може спробувати використати етнічний конфлікт в іншій з метою реалізації чи захисту власних інтересів. Іншими словами, політичне використання внутрішнього етнічного конфлікту застосовується для послаблення могутності ворожої держави. Наприклад, Індія, яка на початку 70 - х років ХХ ст. надавала значну дипломатичну та матеріальну підтримку бенгальським повстанцям у Східному Пакистані зуміла не лише послабити, а й допомогла розчленувати свого традиційного регіонального ворога – Пакистан .

Стратегічне втручання може відбуватися й на субнаціональному рівні. Так, етнічна група може спробувати реалізувати свою мету, використовуючи можливості, що відкриваються їй у системі міжнародних відносин (наприклад, геополітичний транзит у колишній Югославії). У даному випадку подібного роду діяльність виступає стратегічним використанням етнічного фактора у міжнародній політиці [7, с.59].

Етнополітичні протиріччя і конфлікти – це своєрідний атрибут політичних процесів, що відбуваються у багатонаціональних країнах світу. І завдання полягає не стільки у тому, як їх заборонити, адже - це неможливо, скільки у тому, як за допомогою цивілізованої політичної культури створити та відтворити справедливі норми, іншими словами „правила гри», які дозволяють конструктивно вирішувати етнополітичні конфлікти, упорядковувати динаміку політичного процесу і суспільного життя в цілому. Стратегічною метою будь-якої держави є консолідація її громадян у єдину спільноту – громадянську націю. Як слушно стверджує С.Аграновський „історична місія багатонаціональної держави в тому, щоб привести свої нації до світової співдружності, яка володіє міцними інституціями й інтернаціональною політичною волею” [3, с.41].

Отже, незважаючи на наявність етнополітичних конфліктів, багатонаціональні держави поступово продукують ідею спільного забезпечення всебічної безпеки шляхом розвитку Європейського співтовариства (так би мовити, сучасних Сполучених

Штагів Європи). Збуваються слова Е.Гуссерля про те, що „як би не були вороже налаштовані одна проти одної європейські нації, у них однаково є внутрішнє споріднення духу, що просочує їх всіх і переборює національні розходження„ [4, с.302].

Джерела та література:

1. Аклаев А. Этнополитическая конфликтология. Анализ и менеджмент. – М.: Дело, 2008. – 471 с.; 2. Анцупов А., Шипилов А. Конфликтология. – Питер, 2008. – 490 с.; 3. Атрановский С.Н. Многонациональное хозяйство с точки зрения культурологии // Философские науки. - 1990. - № 8. – С.39-54; 4. Гуссерль Э. Кризис европейского человечества и философия // Культурология. XX век. Антология. - М., 2001 -345 с.; 5. Политологический словарь. – В 2 ч. – М., 1994. – ч.2. – 568 с.; 6. Ларченко М.Л. Етнополітичні конфлікти. Ставка на виважені стратегії /М.Л.Ларченко // Віче. – 2003. – № 7. – С.89-98; 7. Ларченко М.Л. Етнополітичні конфлікти: чи можливе остаточне врегулювання? / М.Л.Ларченко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Наука та інновації” 2005 (17-31 жовтня 2005 р., м. Дніпропетровськ). Том 4. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С.57-59; 8. Локальні війни та збройні конфлікти другої половини ХХ століття (історико-філософський аспект) // О.Гуржій, С.Мосов, В.Макаров та ін. – К.: Т-во „Знання” України, 2006. – 355 с.; 9. Перепелиця Г.

УДК: 329.4 (477.8), „18/19”

ПАРТІЇ ЕТНІЧНОЇ БІЛЬШОСТІ ЯК СУБ'ЄКТИ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ середини ХІХ – початку ХХ ст.

У статті проаналізовані інституціоналізація та діяльність партій етнічної (української) більшості, які здійснювали посередницько-репрезентативні функції, в Галичині й на Буковині у середині ХІХ – на початку ХХ століть. Не зважаючи на відмінності позицій у ставленні до нації-держави, бачення шляхів захисту культурного ресурсу етнічності, усі українські партії виявляли однаковість у баченні державницького майбутнього українського народу, насильно роз'єднаного імперіями. Український політичний табір в Галичині й на Буковині єднали ідеї етнонаціональної окремоті українців та необхідності створення в перспективі незалежної і соборної української держави, вимоги рівноправності українців серед інших народів Австро-Угорщини, поділу існуючих коронних країв та виділення українських земель Галичини й Буковини в цілком автономну адміністративну одиницю в межах Цислейтанії.

Ключові слова: етнічна більшість, політичні партії, політична поведінка, західноукраїнські землі, політичні процеси, український політичний табір Галичини і Буковини.

Актуальність теми та постановка проблеми. Конкурентний формат міжетнічної взаємодії на західноукраїнських землях в 1867-1914 рр. відобразив усвідомлення цілей членами окремих макросоціаль-

Конфлікти у посткомуністичній Європі. – К.: Фоліант, 2003. - 428; 10. Lake D., Rothschild D. The International Spread of Ethnic Conflict: Fear, Diffusion and Escalation. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1998. – 435 p.; 11. Stavenhagen R. The Ethnic Question: Conflict, Development and Human Rights. Tokyo: UN University Press, 1990. – 421 p.

Tamara Marusyk

Dynamics of Ethno-Political Conflict: International and Political Context

The article highlights one of the aspects of ethno-political conflict development, international-political in particular. Most of the states are multinational. This fact provokes a range of problems in the way of democratic stability of the state. Democracy, which aims at creation of homogeneous society, is doomed for failure. Internal state conflicts become international in most cases and have a huge influence on relations between states. The strategic aim of any country is a consolidation of its citizens into one society, i.e. civic nation. It is impossible to prohibit ethno-political conflicts, they must be constructively solved through the development of specific norms of civilized political culture.

Key words: ethno-political conflict, transnational relations, ethnic minority, interstate relations, strategic interference, policy of ethnic irredentism.

© Іван Монолатій
(м. Івано-Франківськ)

них груп, а завдяки артикуляції „ми”-інтересів назовні забезпечувався пошук нових прибічників конкретними політичними акторами. Ключовий момент у процесі становлення останніх – здобуття ними права на формування груп за інтересами. З одного боку, у їхній діяльності відобразилися ідейно-концептуальні підходи щодо розв'язання соціальних проблем, з другого, відбувалася політична соціалізація етнофорів в досліджуваному хронотопі. Це означає проблему, як таку, що актуалізує з'ясування її причин та форм прояву.

Ступінь вивчення проблеми. Корпус праць, у яких українські вчені пропонують відповідь на визначену в назві статті проблему, сформований істориками. Прикладом таких досліджень є праці О. Добржанського [9] і М. Кугутяка [12]. Віддаючи належне вченим, які доволі детально аналізують зародження і діяльність українських політичних партій, зауважимо, що поза їхньою увагою залишилося визначення функціональної ролі етнічних партій як можливих конфліктних груп. Стосовно ж вивчення проблеми політологами в її поліпредметному баченні (конфлікти й компроміси між рівно- та різностатусними етнонаціональними спільнотами), доводиться визнати, що в хронотопі Галичини і Буковини у складі Австро-Угорщини ця проблема ними фактично не досліджується.